Yayım Tarihi: 07.09.2026 - **Yazar:** Ferdi Asım Hellaç

2027-2029 Orta Vadeli Program Analizi: Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm ve Mali Beklentiler

Özet

Küresel iktisadi faaliyetin jeopolitik gerilimler, yeni nesil korumacılık eğilimleri ve enerji arzındaki kırılganlıklarla şekillendiği bir konjonktürde, Türkiye ekonomisinin önümüzdeki üç yılını belirleyecek Orta Vadeli Program (2027-2029) Eylül 2026 itibarıyla yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Geçmiş yıllardaki büyüme ve tüketim odaklı yaklaşımların yerine ***enflasyonla mücadeleyi, verimlilik artışını, ikiz dönüşümü (yeşil ve dijital) ve kamu maliyesinde sıkılaşmayı merkeze alan*** *kapsamlı bir yapısal eylem planı sunuyor. İş dünyasının yatırım kararlarından hanehalkının tasarruf eğilimlerine, vergi mevzuatından hukuki altyapıya kadar geniş bir yelpazede hedefler belirleyen bu strateji belgesinin temel dinamiklerini ve sahaya yansımalarını makroekonomik başlıklar altında detaylıca incelemekte fayda var.*

1. Kademeli Büyüme ve Üretimin Artırılması

Türkiye ekonomisi uzun bir süre iç talep dinamikleriyle ivmelenmiş olsa da uygulanan dezenflasyonist politikaların etkisiyle ***2026 yılı büyüme beklentisi %3,3 seviyesinde şekilleniyor. Program, 2027 için %4,2, 2028 için %4,6 ve 2029 yılı için %5,0 oranında kademeli bir büyüme*** hedefliyor. Buradaki temel fark, büyümenin kaynağındaki değişim stratejisine dayanıyor. Özel tüketim harcamalarının büyüme üzerindeki ağırlığının azaltılarak, ivmenin doğrudan sabit sermaye yatırımları ve toplam faktör verimliliğine kaydırılması planlanıyor.

Bu geçişi sağlamak adına sektörel bazda önemli adımlar kurgulanmış durumda:

- **Tarım ve Gıda Arz Güvenliği:** Sektörün iklim şoklarına karşı direncini artırmak adına onarıcı ve düşük karbonlu üretim modellerine geçiliyor. Organize Tarım Bölgeleri yaygınlaştırılarak üretim, işleme ve lojistik süreçleri tek merkezde toplanacak. Fiyat istikrarını bozan arz şoklarına karşı erken uyarı sistemleri geliştirilirken, sanayinin hammadde ihtiyacını güvence altına alacak sözleşmeli üretim modelleri zorunlu hale getiriliyor.
- **İmalat Sanayii ve "Girişimci Devlet" Yaklaşımı:** HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı ve Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) gibi mekanizmalarla çip, batarya, yapay zeka, biyoteknoloji gibi derin teknoloji alanlarına devasa fonlar yönlendirilecek. Savunma sanayiinde başarıyla uygulanan uzun vadeli kamu "sipariş ve alım garantisi" modeli; sağlık teknolojileri, raylı sistemler ve enerji ekipmanları gibi sivil alanlara da

© 2026 Ferdi Asım Hellaç – Tüm hakları saklıdır.

genişletilerek yerli üreticinin yatırım riski kamu tarafından paylaşılacak.

2. Enflasyonla Mücadele ve Finansal İstikrarın Sürdürülmesi

Ağustos 2026 itibarıyla %31,51 seviyesinde olan tüketici enflasyonunun, sıkı para ve maliye politikalarının eşgüdümüyle yıl sonunda %28,4'e, program dönemi sonunda (2029) ise %9,0 seviyesine indirilmesi hedefleniyor. Akaryakıt fiyatlarındaki küresel dalgalanmaların yurt içi maliyetlere yansımasını törpüleyen "***Eşel Mobil***" sisteminin devrede tutulması, dezenflasyon sürecine verilen desteğin maliyetini kamunun üstlendiğini gösteriyor.

Finansal piyasalardaki görünüm ise yapısal bir temizlik sürecinden geçiyor. Ağustos 2023'te mevduatların dörtte birini aşan ***Kur Korumalı Mevduat (KKM)*** hesapları, ***Ağustos 2026 itibarıyla tamamen tasfiye edilerek sistemden çıkarıldı. TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı %61,5 seviyesine ulaşarak finansal istikrarı destekleyen ana sütun haline geldi.***

Finansal planlamada diğer yenilikler ise ödeme sistemleri ve tasarruf araçlarına odaklanıyor. ***Dijital Türk lirasının hukuki ve teknik altyapısı tamamlanarak kullanıma sunulacak***. Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) ve Otomatik Katılım Sistemi (OKS) içerisindeki fon çeşitliliği artırılarak yurt içi tasarrufların derinleştirilmesi, ***FAST ve TROY sistemlerinin kullanım alanlarının genişletilmesi ve kripto varlıkların sermaye piyasası aracı olarak ihracına yönelik mevzuatın netleştirilmesi***nin programın öne çıkan başlıkları arasında yer alıyor.

3. Kamu Maliyesi, Bütçe Disiplini ve Dijital Vergi Denetimi

Merkezî yönetim bütçe açığının GSYH'ye oranının 2026 yılında %3,1 seviyesinde kalması bekleniyor. Bu tutarın içinde yer alan 681,5 milyar TL'lik deprem ihya harcamaları dışarıda bırakıldığında, açığın %2,3 gibi oldukça sınırlı bir seviyede tutulduğu görülüyor. Bütçe açığının program dönemi sonunda %2,8 seviyesine çekilmesi hedefleniyor.

Mali disiplini sağlamanın yolu ise ***doğrudan vergi tabanının genişletilmesinden ve harcama kontrolü***nden geçiyor. Kamu taşıt alımları ve bina inşaları sıkı kısıtlamalara tabi tutulurken, ***etkin olmayan tüm vergi istisna ve muafiyetleri tasfiye*** sürecine giriyor. ***Gayrimenkullerin gerçek (rayiç) bedeller üzerinden vergilendirilmesine yönelik sistemin yasal altyapısı hazırlanıyor.***

Mükellefler ve meslek mensupları açısından en kritik gelişme ise Vergi Denetim Kurulu'nun (VDK) geçirdiği teknolojik gelişmedir. İnsan inisiyatifinin azaltıldığı, büyük veri ve algoritmaların devreye girdiği yeni bir denetim mimarisi kuruluyor:

- **Büyük Veri Analizi:** VDK-DUYU (Dijital Uyum Projesi) ve VDK-RAS (Risk Analiz Sistemi) ile mükelleflerin sektörel ve finansal risk analizleri e-fatura, e-defter ve banka verilerinin çapraz kontrolleriyle yapay zeka

© 2026 Ferdi Asım Hellaç – Tüm hakları saklıdır.

tarafından tespit edilecek.

- **VDK-İHS (İhbar İşleme Sistemi):** Kayıt dışılık ihbarları yapay zeka süzgecinden geçirilerek anlık denetim verisine dönüştürülecek.
- **Fiziksel Takip Sistemleri:** İnşaat Demiri İzleme Sistemi (İDİS), Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi (UTTS) ve Kıymetli Maden Takip Sistemi (KMTS) ile sektörel bazlı vergi kayıp ve kaçakları fiziksel olarak engellenecek.
- **BİLİNÇ Platformu ve e-Uzlaşma:** Mükelleflerin kendi risk skorlarını görebileceği sistemler kurularak izaha davet süreçleri dijitalleştirilecek, gönüllü uyum teşvik edilecek.

4. Dış Ticaret, Lojistik ve Tedarik Güvenliği

Yeni nesil küresel korumacılık önlemleri karşısında Türkiye'nin savunma mekanizması, stratejik lojistik bağlantılarını güçlendirmek ve tedarik zincirlerini çeşitlendirmek üzerine kurgulanıyor. ***2026'da %2,6 beklenen cari işlemler açığının GSYH'ye oranının 2029'da %1,6'ya düşürülmesi ana hedef arasında yer alıyor.***

Asya, Avrupa ve Orta Doğu arasındaki ticaret akışlarında Türkiye'nin "***merkez ülke***" konumunu tahkim etmek adına devasa lojistik hamleleri devreye alınıyor. Hazar havzası yüklerini Avrupa'ya taşıyan **Orta Koridor** (Bakü-Tiflis-Kars hattı ve Zengezur bağlantısı) ile Basra Körfezi'nden gelip Türkiye üzerinden Avrupa'ya bağlanan ***Kalkınma Yolu Projesi*** tamamlanarak demiryolunun yük taşımacılığındaki payı önemli biçimde artırılacak. Ayrıca, ihracatçının teminat yükünü hafifletmek için ***İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi (İGE A.Ş.) ve Türk Eximbank***'ın kapasitesi, özellikle yeşil dönüşüm ve yüksek teknoloji odaklı kredilerde artırılacak.

5. İkiz Dönüşüm, Enerji ve İşgücü Piyasası

Avrupa Birliği Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması'na (SKDM) uyum kapsamında ***Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi*** (TR ETS) tam kapasite devreye alınıyor. İhracatçı şirketlerin karbon ayak izlerini uluslararası normlara göre şeffaf bir şekilde raporlamaları, hem dış pazarlara erişimde hem de yeşil finansman bulmada önemli rol oynayacak. Dijitalleşme vizyonunda ise Türkçe dil yetkinliğine sahip yerel Büyük Dil Modellerinin geliştirilmesi ve Ulusal Bilim e-Altyapısı (TRUBA) kapasitesinin artırılması öne çıkıyor.

Enerjide dışa bağımlılığı kırmak adına ***Karadeniz ve Gabar'daki petrol/doğalgaz arama faaliyetleri genişletilirken, yenilenebilir enerjinin şebekeye entegrasyonu için batarya ve depolama yatırımları teşvik edilecek. Ayrıca nükleer enerji ve nadir toprak elementleri madenciliğinde Ar-Ge altyapısı genişletiliyor.***

İşgücü piyasası ise "***Güvenceli Esneklik***" konseptiyle yeniden şekilleniyor. ***Yeni nesil çalışma modellerine uzaktan, kısmi süreli çalışmaya ilişkin mevzuat altyapısı tamamlanırken, yeşil ve dijital dönüşümün yok edeceği mesleklere karşılık "Yeşil Dönüşüm İşgücü Piyasası ve Meslek Haritası" çıkarılarak "Adil Geçiş"***

© 2026 Ferdi Asım Hellaç – Tüm hakları saklıdır.

sağlanacak. ***Demografik yaşlanmaya karşı Uzun Dönemli Bakım Sigortası'nın altyapısının kurulması ve kadın istihdamını desteklemek üzere kreş hizmetlerinin tabana yayılması sosyal güvenlik sisteminin yeni bileşenleri olarak hayata geçirilecek.***

6. İş ve Yatırım Ortamı, Hukuki Altyapı Reformları

Yatırımcı güvenini artırmak ve bürokratik engelleri ortadan kaldırmak için kurumsal altyapıda düzenlemelere gidiliyor. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü ile tam uyumlu hale getirilecek. ***İhtisas mahkemelerinin sayısı artırılacak ve ticaret hukuku uyuşmazlıklarında elektronik duruşma ile tahkim uygulamaları yaygınlaştırılacak.***

Konkordato kurumunun ticari hayatta yarattığı aksaklıkların giderilmesine yönelik icra ve iflas mevzuatında güncellemeler planlanırken, farklı idareler tarafından yürütülen denetim faaliyetlerindeki karmaşayı bitirmek adına yeni bir "***Piyasa Gözetim ve Denetim Kurumu***" kurulacak. Şirket kuruluşlarından yatırım izinlerine kadar tüm bürokratik süreçler oluşturulacak "***Tek Durak Ofis***" uygulamasıyla tek merkezden yönetilecek.

7. OVP Çerçevesinde Değerlendirme ve Beklentiler

Orta Vadeli Program (2027-2029) metni, genel hatlarıyla incelendiğinde Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarına yönelik faydacı ve teknoloji odaklı çözümler sunuyor. Bu programın aktörler üzerindeki yansımalarını üç ana eksende okumak mümkündür:

1-Kurumsal Ölçekte Beklentiler: Şirketler kesimi için ucuz finansmanla büyüme devri yerini, özkaynak karlılığına ve teknolojik dönüşüme dayalı bir rekabet ortamına bırakıyor. E-fatura, banka kayıtları ve yapay zekanın entegre çalıştığı yeni VDK denetim mimarisi, kayıt dışı işlemleri ticari bir pratik olmaktan çıkarıp şirketler için yönetilemez bir yasal riske dönüştürüyor. Avrupa pazarına iş yapan şirketler için yeşil dönüşüm yatırımları ve karbon raporlaması ertelemeye mahal vermeyen acil bir gündem maddesi haline gelmiştir.

2-Hanehalkı ve Çalışan Kesim Açısından Beklentiler: Bireysel tüketimi ve borçlanmayı caydıran makroihtiyati tedbirlerin uzun süre devrede kalacağı netleşmiştir. Sistem, bireyleri OKS ve BES gibi enstrümanlarla tasarrufa yönlendirmektedir. İşgücü piyasasında esnek çalışma şartları standart hale gelirken, demografik yaşlanmanın getirdiği sosyal güvenlik maliyetleri, önümüzdeki yıllarda bordrolar üzerinden kesilecek yeni bakım sigortası primleriyle çalışanların gündemine girecektir.

3-Makro Riskler ve Belirsizlikler: Programın başarıya ulaşmasındaki en kritik eşik, jeopolitik risklerin kontrol edilemez doğasında yatmaktadır. Bölgesel savaş ihtimalleri, enerji tedarik rotalarındaki aksamalar, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar ve iklim değişikliğinin tarımsal rekolte üzerindeki baskısı, OVP hedeflerini saptırabilecek dışsal faktörlerin başında gelmektedir. İçeride ise hizmet enflasyonundaki katılık (kira, eğitim vb.) kırılamadığı müddetçe para politikasında beklenen gevşeme ötelenecektir.

© 2026 Ferdi Asım Hellaç – Tüm hakları saklıdır.

2027-2029 dönemi, rasyonalizasyon politikalarının yasal ve dijital altyapılarla kurumsallaştığı bir geçiş sürecidir. Geleneksel iş yapma biçimlerinde ısrar edenlerin sistem dışına itileceği; ***dijitalleşmesini tamamlayan, yeşil finansmana entegre olan ve şeffaf hesap verebilirlik ilkelerini benimseyen kurumların ise ayakta kalacağı bir üç yıllık döneme*** girilmiş bulunmaktadır.

Ek:

Orta Vadeli Program (2027-2029)'ın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 11752)

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

YASAL UYARI : İnternet sitemizde yer alan yazıların tüm hakları saklıdır. Ancak yazar ve site kaynağının aktif linkine yer verilerek alıntı yapılabilir. YAZILAR AYNEN YAYIMLANAMAZ. Aksi yönde eylemler hakkında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki tazminat ve ceza hükümlerinin uygulanması için hukuki süreçler başlatılacaktır.

Kaynak	:	https://hellac.com/blogdetay/2027-2029-orta-vadeli-program-analizi-turkiye-ekonomisinde-yapisal-donusum-ve-mali-beklentiler
Erişim Tarihi	:	11.11.2026

© 2026 Ferdi Asım Hellaç – Tüm hakları saklıdır.